

Jolanta Karbowniczek

Recenzja książki "Edukacja elementarna – wyzwania, konteksty, dylematy" red. A. Skowrońska-Kruszewska

---

Scientific Bulletin of Chełm - Section of Pedagogy nr 1, 171-172

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**RECENZJA KSIĄŻKI „EDUKACJA ELEMENTARNA
– WYZWANIA, KONTEKSTY, DYLEMATY
RED. A. SKOWROŃSKA-KRUSZEWSKA**

JOLANTA KARBOWNICZEK

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie

Zmiany zachodzące w wielu dziedzinach życia politycznego, społecznego i ekonomicznego mają znaczny wpływ na ilość i głębokość przeobrażeń w polskim systemie edukacyjnym. W epoce industrialnej i poindustrialnej jesteśmy obserwatorami niezwyklego postępu w nauce, kulturze i technologii informacyjnej. Odnosi się on również do edukacji elementarnej, która stanowi typowy przykład pełnej reorganizacji strukturalnej, programowej i metodycznej. Postęp a jednocześnie wciąż narastające przemiany edukacyjne w przedszkolu i szkole stają się podstawą cyklicznych dyskursów na konferencjach, kursach, sympozjach naukowych, radach pedagogicznych itp. Podejmowanie przez nauczycieli licznych wyzwań, rozwiązywanie niezbyt łatwych zadań oraz poszukiwanie innowacyjnych, „satisfakcjonujących wszystkich” (dzieci, nauczycieli, rodziców, władze oświatowe itd.) sposobów na skuteczną edukację elementarną stanowi wielki dylemat współczesnej zreformowanej edukacji elementarnej. Na te i inne bardzo istotne aspekty z pełną rzetelnością zwrócono uwagę w niniejszym opracowaniu. Podjęty temat należy do priorytetowych i w pełni zasługuje na aprobatę. Autorzy zaprezentowali teksty o dużym znaczeniu zarówno dla teoretycznej wiedzy pedagogicznej jak i praktyki edukacyjnej.

Należy zatem z pełną satysfakcją pogratulować Pani Redaktor dr A. Skowrońskiej-Kruszewskiej i wszystkim autorom, zarówno polskim jak i zagranicznym, tego że podjęli się opracowania bardzo aktualnego studium, pełnego przemyśleń i ciekawych refleksji.

Oddana do recenzji publikacja jest ambitną próbą ujęcia zaproponowanych przez autorów zagadnień i przyznać należy – próbą w wysokim stopniu udaną, bardzo przydatną i potrzebną nauczycielom, studentom, pracownikom oświaty i wszystkim zainteresowanym tematem.

„Edukacja elementarna – wyzwania, konteksty, dylematy” pod redakcją A. Skowrońskiej – Kruszewskiej to publikacja posiadająca klarowną, logicznie uzasadnioną

strukturę. Składa się ona z trzech rozdziałów, podzielonych na konkretne zagadnienia poznawcze. Jest to przekrój poprawny, dający możliwość czytelnikowi zapoznania się z poszczególnymi, interesującymi go kwestiami. Zawarte w książce rozważania teoretyczne odnoszą się między innymi do takich obszarów jak: sytuacja dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym w kontekście wcześniej wspomnianych już przemian edukacyjnych, ujmują także próby tworzenia profilu współczesnego nauczyciela edukacji elementarnej w dobie globalizacji i europeizacji.

W pierwszym rozdziale poruszono problematykę przeobrażeń oświatowych w polskich, słowackich i czeskich szkołach. Według mnie jest to doskonały materiał do analizy porównawczej wszystkich trzech systemów szkolnych. Odniesiono się tutaj do: reformy, nowej podstawy programowej i autorskich programów nauczania. Są one niejako innowacją w kontekście usprawnienia rozwoju psychomotorycznego najmłodszych. W aspekcie tej problematyki poruszono ważne kwestie dotyczące: wspólnoty osób uczących się, terapii logopedycznej oraz podstawowej formy działalności dziecka, jaką jest zabawa. Znalazły się tutaj również rozważania dotyczące dzieciennych powinności, dojrzałości szkolnej sześciolatka oraz jego obowiązków.

Drugi rozdział przedstawia nauczyciela w kontekście nowych przeobrażeń edukacyjnych. Zaprezentowano sylwetkę polskiego, słowackiego, czeskiego i szwajcarskiego nauczyciela. Podkreślono, że w dzisiejszych czasach należy odchodzić od wszechobecnej pauperyzacji, a sytuować się wyżej w hierarchii społeczeństwa, podnieść stopień profesjonalizacji, prestiżu i codziennej egzystencji. Nauczyciele mają być kompetentni i twórczy, pracować bez stresu, frustracji, niepokoju i napięć. Ich zadaniem jest skupić się na podnoszeniu jakości kształcenia i osiąganiu w pełni zadowalających efektów.

Jeżeli chodzi o trzeci rozdział to proponuję zmianę tytułu z „Zmiany w różnych obszarach edukacji na „Dziedziny edukacji elementarnej - podstawą rozwijania zdolności poznawczych i zainteresowań dzieci.”. Wątek wielostronnego kształcenia dziecka uważam w tym rozdziale za wiodący, stąd weryfikacja ta wydaje się być w pełni słuszna i uzasadniona. Dominuje tutaj tematyka rozwijania zainteresowań czytelnicznych i matematycznych.

Autorzy odnoszą się również do: edukacji lingwistycznej, regionalnej, fizycznej. Na uwagę zasługują ukazane walory muzyki w kreowaniu osobowości i wartości artystycznych młodego człowieka.

Publikacje Autorów zawarte w książce pt. „Edukacja elementarna – wyzwania, konteksty, dylematy” świadczą o wysokim stopniu samodzielnego myślenia i rozumienia a także opisywania oraz interpretacji ogólnych i szczegółowych zjawisk, znajdujących swoje odbicie zarówno w teorii jak i praktyce edukacyjnej.

Treści artykułów oraz wynikające z nich wnioski wychodzą naprzeciw oczekiwaniom zarówno pedagogów – praktyków, jak i twórców współczesnych koncepcji pedagogicznych. Stanowią zatem w pełni znaczący dorobek nowatorskiej myśli pedagogicznej.